

JAK NA TO, ABY NÁM POUŽITÉ PLASTY MOHLY ZNOVU SLOUŽIT

AUTOR

Recyklohraní, o.p.s.; Petra Bednářová, Hana Ansorgová; Ing. Jana Čechová

ZÁMĚR

Žák získá představu o své roli při používání a vyřazování plastových obalů, uvědomí si význam jejich správného třídění.

CÍLOVÁ VĚKOVÁ SKUPINA

1.–2. třída ZŠ

KLÍČOVÉ CÍLE

1. Na příkladu plastového výrobku popsat výhody opakovaně použitelných plastových obalů.
2. Připomenout, jaký odpad třídíme a do jakých barevných kontejnerů patří.
3. Připomenout pravidla správného třídění plastů, abychom usnadnili jejich recyklaci.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Žák vstřebává informace, porovnává a hledá souvislosti, formuluje své názory, diskutuje, spolupracuje.

KLÍČOVÉ POJMY

Opakovaně použitelný obal, jednorázový obal, třídění a recyklace, kontejnery na tříděný odpad

ZÁKLADNÍ INFORMACE K TÉMATU

Informace k tématu jsou zpracovány v kapitole 2 metodické příručky EKOABECEDA aneb Malý průvodce světem plastových obalů, která je k dispozici na <https://www.recyklohrani.cz/cs/ekoabeceda/>.

DOBA TRVÁNÍ

2 × 45 minut – dvě vyučovací hodiny.

MÍSTO

Vnitřní prostory školy, třída ZŠ, případně též venku – ve venkovní učebně, zahradě atp.

POMŮCKY

Pomůcky popsány u jednotlivých aktivit.

POPIS PROGRAMU VČETNĚ METOD PRÁCE

Žáci pracují na židlích v kruhu nebo na koberci, u spojených lavic rozdělení do skupin, nebo v jiném uspořádání dle konkrétní aktivity a volby pedagoga.

AKTIVITY

AKTIVITA – HRA S OBRÁZKY – MOJE KRABÍČKA NA SVAČINU

Cíle aktivity: Žáci si uvědomí, že pokud obaly používáme opakovaně, je to ohleduplnější pro naše životní prostředí.

Metoda: Hra, diskuse

Časová dotace: 30 minut

Pomůcky: Příloha 1 ke scénáři – Obrázky – Moje krabička na svačinu

Postup: Učitel před hodinou napíše na tabuli slova: svačina, obal, opakovat a nakreslí základní symbol recyklace.

V úvodu hodiny vyzve žáky, aby přemýšleli a dávali své návrhy, o čem bude téma hodiny. Návrhy dětí zapisuje na tabuli bez hodnocení a postupně směřuje diskusi se žáky tak, aby společně pojmenovali téma hodiny. Následně buď na magnetickou tabuli, nebo do prostoru na koberec rozloží obrázky, které se vztahují k balení svačiny a používání svačinové krabičky (viz Příloha 1 ke scénáři – Obrázky – Moje krabička na svačinu) a společně s dětmi pokračuje v diskusi. Rovněž využije obrázek igelitového sáčku a svačiny v něm zabalené. Žáky vyzývá k tomu, aby navrhli pořadí jednotlivých obrázků a jejich rozmístění v prostoru tak, aby tvořily životní příběh krabičky na svačinu. Totéž udělají i s igelitovým sáčkem. Je důležité, aby děti vnímaly, že krabičku mohou používat opakovaně na rozdíl od sáčku, který je na jedno použití.

V rámci diskuse se učitel ptá také:

Kde se s krabičkou na svačinu setká maminka, táta a děti?

V čem jim pomáhá? (např. aby se svačina v aktovce nerozmáčkla...)

Do čeho vám rodiče balí svačinky?

Používá se krabička jen jednou, nebo opakovaně?

Jak se o krabičku starají, aby jim dlouho vydržela?

Stalo se dětem, že se jim krabička rozbila? Co s ní udělaly a proč?

Co když si přinesou svačinu v igelitovém sáčku? Co se pak děje s tímto použitým obalem?

Znáte ještě další obaly, do kterých se dá balit svačina – např. doma vyrobený látkový sáček atp.

Společně z obrázků sestaví cyklus, jak jsou krabička a sáček využívány. V případě krabičky by děti měly za sebe řadit – výroba obalu, doprava do obchodu, použití a vyčištění (opakovaně), předání na recyklaci, recyklace (pozn. aby pedagog naznačil, že krabička se dá používat stále dokola, může mezi obrázky zařadit symbol ležaté osmičky). Děti by správně měly z obrázků vytvořit kruh, kde po recyklaci následuje znovu výroba. Pedagog s žáky využije také cyklus igelitového sáčku, který bude výrazně kratší (nebude zde opakování). Mezi symboly je i běžná popelnice. Tu učitel s žáky do cyklu nezařadí, ale povídají si o ní jako o špatném řešení, které znamená, že nedojde k recyklaci a znovuvyužití použitých plastů na výrobu nových výrobků. Skončí na skládce nebo ve spalovně.

Pokud se tato aktivita odehrává na tabuli, na závěr požádá učitel některého z žáků/yň, aby namaloval/a panáčka k těm částem příběhu (cyklu), které samy děti mohou ovlivnit (péče o krabičku v době, kdy ji používají, odevzdání k recyklaci do žlutého kontejneru, když se rozbije a nejde opravit).

AKTIVITA – HRA KVARTETO – TŘÍDĚNÍ PODLE BAREV

Cíle aktivity: Žáci si připomenou, že jsou i další obalové materiály kromě plastu, které je potřeba třídit do barevných kontejnerů

Metoda: Hra

Časová dotace: 20 minut

Pomůcky: Příloha 2 ke scénáři – Kvarteto – Třídění podle barev

Postup: Pedagog rozdělí žáky ve třídy do skupin po 3 až 5 dětech, rozdá karty na kvarteto a vyzve žáky ke hře dle obvyklých pravidel hry kvarteto. Na závěr hry vyzve pedagog žáky, aby vyjmenovali další odpady, které patří do příslušného barevného kontejneru kromě věcí vyobrazených na kartách kvarteta.

AKTIVITA – PRÁCE S PRACOVNÍM LISTEM – I KDYŽ JSEM Z PLASTU, DO ŽLUTÉHO KONTEJNERU NEPATŘÍM

Cíle aktivity: Žáci získají informaci o tom, že ne všechny plastové obaly patří do žlutého kontejneru. Uvědomí si, že nestačí jen třídit odpad, ale je potřeba ho třídit správně.

Metoda: Práce s pracovním listem

Časová dotace: 20 min

Pomůcky: Příloha 3 ke scénáři – Pracovní list – Jak správně třídit plasty

Postup: Pedagog připomene žákům, že použité plasty patří do žlutého kontejneru. Upozorní je však na to, že ne všechny. Konkrétně – do žlutých kontejnerů NEPATŘÍ mastné obaly se zbytky potravin nebo čistících přípravků, od léků, žiravin, barev a jiných nebezpečných látek, podlahové krytiny či novodurové trubky.

Děti budou pracovat s Přílohou 3 ke scénáři – Pracovní list – Jak správně třídit plasty. Jsou zde obrázky s vysvětlením správných postupů. S pedagogem si texty u obrázků přečtou. Podle obrázků pak vyplní jednoduchou křížovku.

AKTIVITA – POKUS – NEZAPOMEŇ MĚ SEŠLÁPNOUT

Cíle aktivity: Žáci si prakticky ověří důležitost sešlapávání PET láhví předtím, než je vložíme do žlutého kontejneru. Změní svůj objem a do kontejneru se jich vejde víc.

Metoda: Praktický pokus

Časová dotace: 20 minut

Pomůcky: Kartonová krabice nejlépe o minimálním rozměru 40 × 40 × 40 cm nebo jiná nádoba dle uvážení pedagoga; přibližně 20 nesešlápnutých PET láhví stejné velikosti (ideálně objem 1,5 l); Příloha 4 ke scénáři – Pokus – Nezapomeň mě sešlápnout

Postup: Pedagog vyzve žáky, aby přinesli do školy nesešlápnuté PET láhve na budoucí pokus. V úvodu aktivity dětem ukáže nádobu (např. kartonovou krabici) na pokus a vyzve je, aby odhadli, kolik nesešlápnutých a následně kolik sešlápnutých láhví se do nádoby vejde. Žáci si své odhady – hypotézy zapíší do pracovního listu viz Příloha 4 scénáře. Následuje samotný pokus. Nejprve žáci do nádoby vloží nesešlápnuté láhve a poznamenají si do pracovních listů, kolik se jich vešlo. Následně děti láhve co nejvíce sešlapou a pokus opakují tentokrát se sešlápnutými láhvemi. Výsledek si také zapíší do pracovního listu. Jaký byl rozdíl?

V návaznosti na tuto činnost pedagog se žáky diskutuje o souvislostech – zejména o tom, že když nebudeme láhve sešlapávat, sběrné nádoby se musí častěji vyvážet, což přináší větší nároky na dopravu, která je náročná na pohonné hmoty, na práci lidí a zbytečně roste i cena. Je možné sdílet také zkušenosti žáků, jak často vidají svozové vozy, zda jsou žluté kontejnery v jejich okolí často přeplněné, jak by to asi vypadalo, kdyby lidé více obaly sešlapávali, než je do kontejneru odloží.

VOLITELNÉ AKTIVITY

AKTIVITA – KREATIVNÍ A POHYBOVÁ AKTIVITA – VÝROBA ČINKY Z PET LÁHVE

Cíle aktivity: Žáci si připomenou, že pro použitý plast (v tomto případě PET láhev) můžeme najít smysluplné a nápadité využití. Bonusem pak bude to, že si zacvičí a protáhnou si tělo.

Metoda: Praktická činnost – výroba činky z použité PET láhve

Časová dotace: 20 min

Pomůcky: Prázdné PET láhve (ideálně 0,5 litru), písek, šterk, kamínky, příp. voda

Postup: Pedagog předem vyzve žáky, aby si přinesli z domova prázdnou PET láhev s víčkem. Tu potom naplní dostupným materiálem, který najdou v okolí školy – například pískem, šterkem nebo kamínky. Je však možné použít i obyčejnou vodu. Tím si každý žák vytvoří svoji ČINKU na posilování. S činkou si mohou rovnou zaposilovat. Spolu s pedagogem si na internetu mohou vyhledat vhodné cviky s činkou, které pak vyzkouší. Žáci mohou také sami navrhovat cviky, které znají a které by doporučili spolužákům.

ZPŮSOB ZHODNOCENÍ LEKCE

Ústní shrnutí lekce – zopakování pojmů, zhodnocení vlastních přístupů, zamyšlení se nad problematikou. Na závěr dá učitel žákům několik otázek. Například: Proč je lepší používat opakovaně krabičku na svačinu, než si vždy přinést svačinu v novém igelitovém sáčku? Proč bychom měli PET láhve sešlapávat, než je vložíme do žlutého kontejneru? Jaké plasty nepatří do žlutého kontejneru? Nebo také co je zaujalo a co nového se dozvěděli?

PODKLADY PRO JEDNOTLIVÉ AKTIVITY A ZDROJE

Metodická příručka pro pedagogy EKOABECEDA aneb Malý průvodce světem plastových obalů na <https://recyklohrani.cz/cs/ekoabeceda>.